

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU
IV Proleterske 2, 81000 Podgorica
Tel: +382 (0) 20 230 811
Fax: +382 (0) 20 230 814
E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2020. GODINU

Bruto nacionalni dohodak

Odgovorna lica: Bojana Ćupić

Odsjek: Odsjek statistike godišnjih nacionalnih računa

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	2
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja.....	2
1.2 Pravni osnov	2
1.3 Statističke jedinice.....	2
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	2
1.4.1 Sektori.....	2
1.4.2 Statistička populacija	2
1.5 Referentna geografska oblast.....	2
1.6 Koncepti i definicije	3
1.7 Klasifikacije	3
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka.....	3
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	3
1.10 Metodologija.....	3
1.11 Bazni period	3
1.12 Jedinica mjere	4
1.13 Izvor podataka.....	4
2. Relevantnost - Korisnici podataka	4
2.1 Potrebe korisnika.....	4
2.2 Zadovoljstvo korisnika	4
3. Tačnost i pouzdanost	4
3.1 Tačnost - Opšta ocjena.....	4
3.2 Uzoračka greška	4
3.3 Neuzoračka greška	4
3.4 Sezonska prilagođavanja	5
3.5 Revizija podataka	5
3.5.1 Politika revizije podataka	5
3.5.2 Praksa revizije podataka.....	5
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6).....	5
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	5
4.1 Pravovremenost.....	5
4.2 Tačnost objave podataka	5
5. Dostupnost i jasnoća	5
5.1 Kalendar objave podataka.....	5
5.2 Pristup kalendaru objave podataka	5
5.3 Saopštenje.....	5
5.4 Publikacije	6
5.5 Onlajn baza podataka	6
5.6 Pristup mikropadacima	6
6. Uporedivost	6
6.1 Prostorna uporedivost.....	6
6.2 Vremenska uporedivost.....	6

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Bruto nacionalni dohodak u tržišnim cijenama je jednak bruto domaćem proizvodu umanjenom za primarni dohodak koji rezidentne jedinice plaćaju nerezidentnim jedinicama i uvećanom za primarni dohodak koji rezidentne jedinice primaju od sektora inostranstva. To su naknade zaposlenih koje rezidenti primaju od nerezidenata i plaćaju nerezidentima kao i prihod od imovine koji primaju rezidenti i plaćaju nerezidentima.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (*Sl.list Crne Gore br. 18/12*) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Upravi za statistiku pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Uprava za statistiku je potpisala više memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Za obračun Bruto nacionalnog dohotka u tržišnim cijenama kombinuju se podaci iz raznih statističkih izvora, te samim tim ne postoji zajednički referentni okvir za uzorak.

Evropski sistem nacionalnih računa (ESA 2010) razlikuje dvije vrste jedinica i dva načina podjele ekonomije koji služe različitim analitičkim ciljevima a nastaju:

- grupisanjem institucionalnih jedinica u sektore na osnovu njihovih glavnih funkcija, ponašanja i ciljeva;
- grupisanjem lokalnih poslovnih jedinica u djelatnosti na osnovu njihove aktivnosti.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Ukupna nacionalna ekonomija i sektor inostranstva.

1.4.2 Statistička populacija

Koncept statističke populacije ne može se strogo primijeniti u kontekstu nacionalnih računa jer nacionalni računi kombinuju podatke iz različitih izvora podataka.

1.5 Referentna geografska oblast

Crna Gora.

1.6 Koncepti i definicije

BDP - Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama je konačni rezultat proizvodne aktivnosti rezidentnih proizvođačkih jedinica i definisan je na tri načina:

1. BDP prema proizvodnom pristupu predstavlja sumu bruto dodatih vrijednosti u svim NACE djelatnostima + Porezi minus subvencije na proizvode.
Bruto dodata vrijednost (BDV) = Bruto vrijednost proizvodnje umanjena za intermedijalnu potrošnju.
2. BDP prema potrošnom pristupu predstavlja sumu potrošnih kategorija:
 - a) Finalna potrošnja domaćinstava i neprofitnih ustanova u službi domaćinstava
 - b) Finalna potrošnja države
 - c) Bruto investicije u osnovna sredstva
 - d) Promjene u zalihama
 - e) Izvoz roba i usluga - Uvoz roba i usluga.
3. BDP prema prihodnom pristupu: Naknade zaposlenima + Bruto poslovni višak i mješoviti dohodak + Porezi
minus subvencije na proizvodnju i uvoz.

Tranzicija od bruto domaćeg proizvoda (BDP) do bruto nacionalnog dohotka (BND) je moguća korišćenjem podataka o primarnim dohocima između rezidenata i nerezidenata. To su naknade zaposlenima koje rezidenti primaju od nerezidenata i plaćaju nerezidentima kao i prihod od imovine koji primaju rezidenti i plaćaju nerezidentima. Prelazne stavke od BDP do BND su identične sa komponentama prihoda u Platnom bilansu (BPM6).

Naknade zaposlenima predstavljaju ukupna primanja, u novcu ili u naturi, koje poslodavac plaća zaposlenom za posao koji je zaposleni obavio u obračunskom periodu.

Prihod od imovine stvara se kad vlasnici finansijskih sredstava i prirodnih resursa stave finansijska sredstva i prirodne resurse na raspolaganje drugim institucionalnim jedinicama. Prihod koji nastane upotrebom finansijskih sredstava naziva se prihod od investicija, dok se prihod koji nastane upotrebom prirodnih resursa naziva zakupninom. Prihod od imovine je zbir prihoda od investicija i zakupnine.

1.7 Klasifikacije

Usvojeni standard je Evropski sistem nacionalnih računa (ESA 2010). Ovo je najnoviji međunarodno kompatibilan računovodstveni okvir za sistematski i detaljan opis ekonomije.

KD 2010, koja je usklađena sa evropskom klasifikacijom djelatnosti NACE Rev. 2.

Priručnik za izradu platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije (šesto izdanje, MMF).

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Godišnja.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Godišnja.

1.10 Metodologija

Link: <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=1001&pageid=1001>

1.11 Bazni period

Nije relevantno.

1.12 Jedinica mjere

Podaci su objavljeni u hiljadama eura.

1.13 Izvor podataka

U izradi bruto nacionalnog dohotka koriste se podaci o bruto domaćem proizvodu i podaci iz računa primarnog dohotka platnog bilansa.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- nevladine organizacije;
- studenti;
- istraživači;
- mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom, Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom, kao i Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Uprava za statistiku je sproveda istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Prikupljanje podataka realizovano je putem web ankete, u periodu od 6. marta do 27. aprila 2020. godine. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku, link:

https://www.monstat.org/userfiles/file/KVALITET/2020/2_%20Izviestaj%20o%20zadovoljstvu%20korisnika.pdf

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Kompilacija nacionalnih računa je složen zadatak koji uključuje mnogo različitih izvora podataka. Tačnost i pouzdanost obezbjeđuju se primjenom metodoloških uputstava shodno metodologiji nacionalnih računa.

3.2 Uzoračka greška

Nije relevantno.

3.3 Neuzoračka greška

Nije relevantno.

3.4 Sezonska prilagođavanja

Nije dostupno.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1493&pageid=1493>

3.5.2 Praksa revizije podataka

Politika revizije je formalno ustanovljena 25. jula 2017. Prije njenog zvaničnog proglašenja nije postojao izričito naveden raspored revizije podataka nacionalnih računa.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Nije dostupno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju u skladu sa Godišnjim planom statističkih istraživanja i Kalendarom objavljivanja statističkih podataka. Rok objavljivanja podataka je kraj septembra tekuće godine za prethodnu godinu.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Nije relevantno.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Konačni podaci raspoloživi su 9 mjeseci nakon isteka referentnog perioda.

4.2 Tačnost objave podataka

Nije dostupno.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup kalendaru objave podataka

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12>

5.3 Saopštenje

Saopštenje o bruto nacionalnom dohotku Crne Gore:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1366&pageid=1365>

5.4 Publikacije

Uprava za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

1. Statistički godišnjak,
2. Crna Gora u brojkama,
3. Mjesečni statistički pregled.

Pored navedenih redovnih, Uprava za statistiku objavljuje i vanredne publikacije. Neke od najznačajnijih vanrednih publikacija su sljedeće:

1. Žene i muškarci u Crnoj Gori,
2. Najčešće korišćeni statistički podaci.

Sve publikacije koje objavljuje Uprava za statistiku dostupne su na sljedećem linku:

<http://monstat.org/cg/publikacije.php>

5.5 Onlajn baza podataka

Postoji online baza podataka kojoj se može pristupiti putem link: <http://monstat.org/cg/pxweb.php>

5.6 Pristup mikropodacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Upravom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Primjenom regulative (EC) br. 549/2013 koja propisuje primjenu ESA 2010 metodologije kao i drugih međunarodnih priručnika i metodologija omogućena je geografska uporedivost podataka Crne Gore sa ostalim zemljama.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci su uporedivi za vremensku seriju 2010-2020.god. u skladu sa ESA 2010 metodologijom.